

Évközi 31. vasárnap

Bölcs 11,23-12,2

„Te mindenkin megkönyörülsz”

De te mindenkin megkönyörülsz, mert mindent megtehetsz, és elnéző vagy az emberek bűnei iránt, hogy bűnbánatot tartsanak. Mert szeretsz mindent, ami van, és semmit sem utálsz abból, amit alkottál. Ha gyűlöltél volna valamit, meg sem teremtetted volna. Hogy is maradhatna meg bármi, ha te nem akarnád, és hogyan állhatna fenn, ha te nem hívtad volna létre? De te kímélsz mindent, mert a tiéd, életnek barátja. Mert a te el nem múltó szellemed van mindenben. Ezért enyhén bünteted, akik hibáznak, és a bűneikre emlékeztetőre figyelmezteted őket, hogy hagyjanak fel a gonoszsággal és higgyenek benned, Uram.

Isten irgalmáról és könyörületéről igen gyakran esik szó az Ószövetségben, néha egészen drasztikus kifejezéseket használva: „Mi a te szolgád, hogy irgalommal vagy egy olyan döglött kutyaéhoz, mint amilyen én vagyok?” (2Sám 9,8). Mózes a Sínai-hegyi kinyilatkoztatásban azt kapja, hogy Isten irgalmazni fog a tőle elpártoló népnek. Salamon a királyi beiktatási imájában így emlékezik meg az Úr tetteiről: „Nagy irgalommal voltál szolgád, az én atyám, Dávid iránt: hűségesen, jó lélekkel és egyenes szívvel járt színed előtt; mindvégig irgalommal voltál hozzám: megajándékoztad egy fiúval, aki most a trónján ül” (1Kir 3,6). Nyomorúságában is irgalmasnak nevezi az Isten Tóbiás: „Aztán az ablaknál állva kitérte kezét, és így fohász-kodott: »Légy áldott, irgalomnak Istene! Legyen áldott a neved örökre! Dicsőítsen minden alkotásod örökkön-örökké!«” (Tób 3,11). A zsoltáros is Isten irgalmában reménykedik: „Ne idézd fel többé ifjúságom bűneit és tévedéseit, jóságodban, Uram, gondolj rám irgalommal!” (Zsolt 25,7). Istennek egyik állandó jelzője az irgalom: „Hiszen te jóságos és elnéző vagy Uram, és csupa irgalom azokhoz, akik hozzád kiáltanak” (Zsolt 86,5). Illetve: „Te vagy nekem az irgalom, a vár, az erős bástya, a szabadító, te vagy a pajzsom és a menedékem. Te tetted alattoalómmá a népeket” (Zsolt 144,2). Irgalmasságát csak a benne bízók ismerik meg: „Akik benne bíztak, akkor majd megismerik az igazságot, és akik hűek voltak, szeretetben nála maradnak, mert kegyelem és irgalom lesz választottainak osztályrészük” (Bölcs 3,9). Izajás az Isten neve helyett is használja a megszemélyesített irgalmat: „Akkor majd királyi széket állít fel az irgalom, és rajta hűségesen, Dávid sátorában olyan bíró ül majd, akinek gondja lesz az igazságra, és sietve megadja azt, ami jogos” (Iz

16,5). Jeremiás is az irgalmas Isten üzenetét közli: *„Irgalmas leszek hozzátok, és őt is irgalomra indítom, hogy visszatérhessenek szülőföldetekre”* (Jer 42,12). *„Azért ezt mondja az Úr: Újra irgalommal fordulok Jeruzsálemhez. Újjá fog épülni ott a házam – mondja a Seregek Ura –, és a mérőzsinór kifeszül Jeruzsálem felett”* (Zak 1,16).

Az Újszövetségben a nyolc boldogság között az egyik legfontosabb erény, hogy: *„Boldogok az irgalmasok, mert majd nekik is irgalmaznak”* (Mt 5,7). Jézus tanításának egyik legfontosabb eleme a következő, amelyet követői figyelmébe ajánl: *„Menjetek és tanuljátok meg, mit jelent: Irgalmasságot akarok, nem áldozatot. Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem hogy a bűnösöket”* (Mt 9,13). Ez teszi az embert Istenhez hasonlóvá: *„Legyetek hát irgalmasok, amint Atyátok is irgalmas”* (Lk 6,36).

Pál apostol is tudja, ez hat a pogányokra is: *„A pogányok pedig irgalmasságáért magasztalják Istent, amint írva van: Azért magasztallak a pogányok között, és zsoltárt zengek nevednek”* (Róm 15,9). Jakab apostol számára az irgalmatlanság és az irgalom küzdelme az élet, de az utóbbi győzelmét jósolja meg: *„Mert az ítélet irgalmatlanul lesújt arra, aki nem irgalmas. Ám az irgalom győzelmet arat az ítélet fölött”* (Jak 2,13). Az igazi bölcsességnek is ez a kritériuma: *„A felülről származó bölcsesség először is tiszta, aztán békeszerető, méltányos, engedelkeny, irgalom tölti el, és gazdag termést hoz, nem részrehajló, nem képmutató”* (Jak 3,17).

A vallásos ember Istennel kapcsolatos alaptapasztalata az irgalom. Annak ellenére, hogy a hatalom mindig úgy gondolja, aki képes valamilyen vétket megtorolni, aki képes elrettenteni, az a hatalmasabb. Valójában mindig az irgalom gyakorlója a hatalmasabb. Ez teszi őt Istenhez hasonlóvá.